

21999A1214(01)

L 322/3

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

14.12.1999.

PROTOKOLS PAR ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀM TERITORIJĀM UN BIOLÓGISKO DAUDZVEIDĪBU VIDUSJŪRAS REĢIONĀ

ŠĀ PROTOKOLA LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

KAS IR PUSES 1976. gada 16. februārī Barselonā pieņemtajai Konvencijai par Vidusjūras aizsardzību no piesārņojuma,

APZINOTIES to, ka cilvēku darbība ievērojami ietekmē jūras vides un litorālās joslas stāvokli apvidos, kur dominē Vidusjūras reģionam raksturīgās pazīmes, kā arī to ekosistēmas kopumā,

UZSVEROT to, cik svarīgi ir aizsargāt un vajadzības gadījumā uzlabot dabas un kultūras mantojumu Vidusjūras reģionā, piemēram, izveidojot īpaši aizsargājamās teritorijas, kā arī nodrošinot apdraudēto sugu aizsardzību un saglabāšanu,

ŅEMOT VĒRĀ dokumentus, kas pieņemti Apvienoto Nāciju Organizācijas Konferencē par vidi un attīstību, jo īpaši Konvenciju par biológisko daudzveidību (Riodežaneiro, 1992. gadā),

APZINOTIES to, ka, pastāvot biológiskās daudzveidības krāsas sarukšanas vai izzušanas draudiem, nevar atlikt pasākumus, kam būtu jānovērš vai jāsamazina šie draudi, pamatojot to ar zinātnes atzinumu nepilnību,

ŅEMOT VĒRĀ to, ka visām līgumslēdzējām pusēm ir jāsadarbības, lai saglabātu, aizsargātu un atjaunotu ekosistēmu dzīvotspēju un veselumu, un tām šajā sakarā jāuzņemas kopīgi, bet atšķirīgi pienākumi,

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀKO.

I DAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Definīcijas

Šajā protokolā izmanto šādas definīcijas:

- a) "Konvencija" ir Konvencija par Vidusjūras aizsardzību no piesārņojuma, kas pieņemta 1976. gada 16. februārī Barselonā un grozīta 1995. gadā Barselonā;
- b) "biológiskā daudzveidība" ir jebkuru dzīvu organismu daudzveidība neatkarīgi no izcelsmes, iekļaujot, *inter alia*, arī to, kas veido sauszemes, jūras un citas ūdens ekosistēmas un ekológiskos kompleksus; tā iekļauj daudzveidību sugu iekšienē, starp sugām un ekosistēmām;
- c) "izmirstoša suga" ir jebkura suga, kurai draud izzušana visā vai daļā no tās areāla;
- d) "endēma suga" ir suga, kuras areāls aizņem ierobežotu ģeogrāfisku apgabalu;

e) "apdraudēta suga" ir suga, kurai pārrēdzamā nākotnē draud izzušana visā vai daļā no tās areāla un kuras izdzīvošana ir neiespējama, ja netiks novērsti faktori, kā ietekmē notiek tās populācijas sarukšana vai dabiskās vides degradācija;

f) "sugas aizsargātības stāvoklis" ir tādu faktoru kopums, kuri iedarbojas uz sugu un var ilgākā laikā ietekmēt tās izplatību un skaitlisko sastāvu;

g) "pusēs" ir šā protokola līgumslēdzējas puses;

h) "organizācija" ir organizācija, kas minēta Konvencijas 2. pantā;

i) "centrs" ir īpaši aizsargājamo teritoriju reģionālais rīcības centrs.

2. pants

Ģeogrāfiskā aptveramība

1. Teritorija, uz kuru attiecas šis protokols, aptver Vidusjūras reģionu saskaņā ar Konvencijas 1. pantā noteiktajām robežām. Tā iekļauj arī:

- jūras dibenu un tā dzīles,
- ūdeņus, jūras dibenu un tā dzīles, kas atrodas krasta virzienā no pamatlīnijas, pēc kuras mēra teritoriālo ūdeņu platumu; attiecībā uz ūdenstecēm tie sniedzas līdz saldūdens robežai,
- sauszemes piekrastes joslas, ko noteikusi katra no pusēm, tostarp pārmitrās zemes.

2. Šis protokols un tiesību akti, kas pieņemti, pamatojoties uz šo protokolu, nekādi neskar nevienas valsts tiesības, pašreizējās un turpmākās prasības vai juridisko viedokli saistībā ar jūras tiesībām, jo īpaši ja tie attiecas uz jūras zonu raksturu un apjomu, jūras robežu noteikšanu starp valstīm, kas atrodas pretējos krastos vai blakus cita citai, kuģošanas brīvību tāljūrā, starptautiski kuģojamo jūras šaurumu caurbraukšanas tiesībām un kārtību, miermīlīgas kuģošanas tiesībām teritoriālajos ūdeņos, kā arī piekrastes valsts, karoga valsts un ostas valsts jurisdikcijas raksturu un apjomu.

3. Neviena rīcība vai darbība, ko veic, pamatojoties uz šo protokolu, nedrīkst radīt pamatu, lai iesniegtu, uzturētu vai apstrīdētu prasību saistībā ar valsts suverenitāti vai jurisdikciju.

3. pants

Vispārīgi pienākumi

1. Katra puse veic vajadzīgos pasākumus, lai:

- a) ilgtspējīgā un videi nekaitīgā veidā aizsargātu, saglabātu un apsaimniekotu teritorijas, kam ir īpaša vērtība no dabas vai kultūras viedokļa, proti, izveidojot īpaši aizsargājamās teritorijas;
- b) aizsargātu, saglabātu un apsaimniekotu apdraudētas vai izmirstošas augu un dzīvnieku sugas.

2. Puses tieši vai ar kompetento starptautisko organizāciju starpniecību sadarbojas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un ilgtspējīgā izmantošanā reģionā, uz kuru attiecas šis protokols.

3. Puses nosaka un apkopo bioloģiskās daudzveidības elementus, kuriem ir liela nozīme tās saglabāšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

4. Puses izstrādā jūras un piekrastes bioloģisko resursu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un ilgtspējīgas izmantošanas stratēģiju, plānus un programmas, saskaņojot tos ar attiecīgās nozares un starpnozares politiku.

5. Puses apseko bioloģiskās daudzveidības elementus, kas minēti šā panta 3. punktā, un noskaidro, kādi procesi un darbības veidi kaitē vai eventuāli var nopietni kaitēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un tās ilgtspējīgai izmantošanai, kā arī seko līdzi to iedarbībai.

6. Katra puse veic šajā protokolā paredzētos pasākumus, neierobežojot citu pušu vai citu valstu suverenitāti vai jurisdikciju. Puses rīcībai, nodrošinot šos pasākumus, jābūt saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

II DAĻA

TERITORIJU AIZSARDZĪBA

1. iedaļa

Īpaši aizsargājamās teritorijas

4. pants

Mērķi

Īpaši aizsargājamās teritorijas tiek radītas ar mērķi:

- a) saglabāt raksturīgās pietiekami liela izmēra piekrastes un jūras ekosistēmas, nodrošinot tām ilgu dzīvotspēju un uzturot to bioloģisko daudzveidību;
- b) saglabāt biotopus, kam draud izzušana to dabiskajā izplatības apgabalā Vidusjūras reģionā vai kuru dabiskais izplatības apgabals ir samazinājies to regresijas dēļ vai tāpēc, ka tiem piemīt ierobežota izplatība;
- c) saglabāt biotopus, kas nepieciešami izmirstošu, apdraudētu vai endēmu augu un dzīvnieku sugu izdzīvošanai, atjaunošanai un atveseļošanai;
- d) saglabāt īpaši nozīmīgas vietas, kam ir ievērojama vērtība no zinātnes, estētikas, kultūras vai izglītības viedokļa.

5. pants

Īpaši aizsargājamo teritoriju izveidošana

1. Katra puse var izveidot īpaši aizsargājamās teritorijas jūras un piekrastes zonās, uz kurām attiecas tās suverenitāte vai jurisdikcija.

2. Ja apgabalā, uz kuru attiecas puses suverenitāte vai valsts jurisdikcija, tā vēlas izveidot īpaši aizsargājamo teritoriju, kas atrodas blakus robežai un saskaras ar zonu, uz kuru attiecas citas puses suverenitāte vai valsts jurisdikcija, abu pušu kompetentās iestādes cenšas sadarboties ar mērķi vienoties par veicamajiem

pasākumiem, un tostarp noskaidrot, vai pastāv iespēja otrai pusei izveidot līdzīgu īpaši aizsargājamo teritoriju vai veikt citus piemērotus pasākumus.

3. Ja apgabalā, uz kuru attiecas puses suverenitāte vai valsts jurisdikcija, tā paredz izveidot īpaši aizsargājamo teritoriju, kas atrodas blakus robežai un saskaras ar zonu, uz kuru attiecas tādas valsts suverenitāte vai jurisdikcija, kas nav šā protokola līgumslēdzēja puse, tā cenšas sadarboties ar minēto valsti, kā tas norādīts iepriekšējā punktā.

4. Ja valsts, kas nav šā protokola līgumslēdzēja puse, paredz izveidot īpaši aizsargājamo teritoriju, kura atrodas blakus robežai un saskaras ar zonu, uz kuru attiecas šā protokola līgumslēdzēja puses suverenitāte vai valsts jurisdikcija, pēdējā cenšas sadarboties ar minēto valsti, kā tas norādīts 2. punktā.

6. pants

Aizsardzības pasākumi

Puses, ievērojot starptautisko tiesību aktus un ņemot vērā katras īpaši aizsargājamās teritorijas īpatnības, veic nepieciešamos aizsardzības pasākumus, proti:

- a) arvien stingrāk piemēro pārējos Konvencijas un citu saistīto līgumu protokolus, kuriem tās pievienojušas;
- b) aizliedz piesārņot apkārtējo vidi ar atkritumiem un citām vielām, kas var tieši vai netieši kaitēt īpaši aizsargājamo teritoriju veselumam;
- c) regulē kuģošanu, kā arī kuģu apstāšanos vai noenkurošanos;
- d) regulē alohtonu vai ģenētiski modificētu sugu introdukciju īpaši aizsargājamās teritorijās, kā arī tādu sugu introdukciju vai reintrodukciju, kuras ir vai bija sastopamas konkrētā īpaši aizsargājamajā teritorijā;
- e) reglamentē vai aizliedz jebkuru darbību, kas paredz augsnes izpēti vai pārveidošanu, kā arī cietzemes aramkārtas, jūras dibena vai tā dzīles izmantošanu;
- f) reglamentē zinātnisko pētījumu veikšanu;
- g) reglamentē vai aizliedz zveju, medības, dzīvnieku sagūstīšanu un augu vākšanu vai to iznīcināšanu, kā arī īpaši aizsargājamās teritorijās iegūto dzīvnieku, dzīvnieku daļu, augu un augu daļu tirdzniecību;

h) reglamentē un, ja vajadzīgs, aizliedz jebkuru darbību vai rīcību, kas var kaitēt sugām vai nelabvēlīgi tās ietekmēt, kā arī apdraudēt ekosistēmu vai sugu aizsargātības stāvokli un kaitēt īpaši aizsargājamās teritorijas dabai vai kultūrvidēi;

i) veic jebkurus citus pasākumus, kuru mērķis ir pasargāt ekoloģiskos un bioloģiskos procesus, ka arī ainavas.

7. pants

Plānošana un apsaimniekošana

1. Puses, ievērojot starptautisko tiesību normas, apstiprina plānošanas, apsaimniekošanas, pārraudzības un apsekošanas pasākumus īpaši aizsargājamām teritorijām.

2. Šie pasākumi katrā īpaši aizsargājamajā teritorijā paredz:

- a) apsaimniekošanas plāna izstrādāšanu un pieņemšanu, kurā nosaka tiesisko un institucionālo struktūru, kā arī veicamos apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumus;
- b) ekoloģisko procesu, biotopu, populāciju dinamikas, ainavu, kā arī cilvēku darbības seku nepārtrauktu uzraudzību;
- c) ciktāl nepieciešams, vietējo kopienu un iedzīvotāju iesaistīšanu īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanā, arī palīdzību vietējiem iedzīvotājiem, kurus var skart šādu teritoriju izveidošana;
- d) finansiālā nodrošinājuma mehānismu ieviešanu, lai veicinātu īpaši aizsargājamo teritoriju izveidi un apsaimniekošanu, kā arī tādu darbības veidu attīstību, kas nodrošinātu šo teritoriju apsaimniekošanu saskaņā ar to mērķiem;
- e) ar īpaši aizsargājamo teritoriju izveides mērķiem saderīgu darbības veidu un attiecīgo atļauju izsniegšanas nosacījumu reglamentēšanu;
- f) vadītāju un kvalificēta tehniskā personāla apmācību, kā arī vajadzīgās infrastruktūras attīstību.

3. Puses gādā par to, lai valsts ārkārtas rīcības plānos būtu iekļauti pasākumi, kas ļauj novērst notikumus, kuri var apdraudēt īpaši aizsargājamās teritorijas vai nodarīt tām kaitējumu.

4. Pēc īpaši aizsargājamo teritoriju izveidošanas, kas aptver gan cietzemes, gan jūras apgabalus, puses cenšas nodrošināt visas īpaši aizsargājamās teritorijas pārvaldes un apsaimniekošanas koordināciju.

2. iedaļa

Īpaši aizsargājamās teritorijas Vidusjūras reģionā

8. pants

Vidusjūras reģionā īpaši aizsargājamo teritoriju saraksta sagatavošana

1. Lai veicinātu sadarbību dabas pamatnes teritoriju apsaimniekošanā un saglabāšanā, kā arī apdraudēto sugu un to dabiskās vides aizsardzībā, puses sagatavo "Vidusjūras reģionā īpaši aizsargājamo teritoriju sarakstu", turpmāk tekstā – "VRĪAT saraksts".

2. VRĪAT sarakstā var iekļaut teritorijas:

- kam ir liela nozīme bioloģiskās daudzveidības elementu aizsardzībā Vidusjūras reģionā,
- kas aptver Vidusjūras reģionam raksturīgas ekosistēmas vai izmirstošu sugu biotopus,
- kas ir īpaši interesantas no zinātnes, estētikas, kultūras vai izglītības viedokļa.

3. Puses vienprātīgi:

- a) atzīst, ka šīm teritorijām ir īpaša nozīme Vidusjūras reģionā;
- b) piekrīt pasākumiem, kas veicami VRĪAT, un apņemas nepieļaut un neveikt darbību, kura būtu pretrunā VRĪAT izveides mērķiem.

9. pants

VRĪAT izveidošanas un sarakstā iekļaušanas procedūra

1. Ievērojot šā panta 2. līdz 4. punktā paredzēto procedūru, VRĪAT var izveidot: a) jūras un piekrastes zonās, uz kurām attiecas pušu suverenitāte vai jurisdikcija; b) zonās, kas daļēji vai pilnīgi atrodas starptautiskajos ūdeņos.

2. Priekšlikumus teritorijas iekļaušanai sarakstā var iesniegt:

- a) attiecīgā puse, ja teritorija jau atrodas zonā ar noteiktām robežām, uz kuru attiecas tās suverenitāte vai jurisdikcija;
- b) divas vai vairākas kaimiņos esošās ieinteresētās puses, ja šī teritorija daļēji vai pilnīgi atrodas tālējūrā;

c) kaimiņos esošās ieinteresētās puses, ja vēl nav noteiktas valsts suverenitātes vai jurisdikcijas robežas attiecībā uz šīm teritorijām.

3. Puses, kas iesniedz priekšlikumu iekļaut teritoriju VRĪAT sarakstā, nodod centram pārskata ziņojumu, kurā apkopota informācija par tās ģeogrāfisko atrašanās vietu, fiziskajām un ekoloģiskajām īpatnībām, juridisko statusu, apsaimniekošanas plāniem un to īstenošanas paņēmieniem, kā arī norāda tās nozīmi Vidusjūras reģionā:

a) ja priekšlikumu formulē, pamatojoties uz šā panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu, kaimiņos esošās ieinteresētās puses savstarpēji apspriežas, lai saskaņotu piedāvātos aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus, kā arī to īstenošanas veidu;

b) priekšlikumos, ko iesniedz saskaņā ar šā panta 2. punktu, norāda teritorijā veicamos aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus, kā arī to īstenošanas veidu.

4. Izmanto šādu procedūru piedāvātās teritorijas iekļaušanai sarakstā:

a) priekšlikumu par katru teritoriju iesniedz valstu koordinācijas centros, kas pārbauda tā atbilstību vispārējām pamatnostādņēm un kritērijiem, kuri noteikti saskaņā ar 16. pantu;

b) ja priekšlikums, kas iesniegts saskaņā ar šā panta 2. punkta a) apakšpunktu, atbilst pamatnostādņēm un vispārējiem kritērijiem, organizācija pēc tā pārbaudes informē pušu sanāksmi, kas pieņem lēmumu par teritorijas iekļaušanu VRĪAT sarakstā;

c) ja priekšlikumu, kas iesniegts saskaņā ar šā panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu, atbilst pamatnostādņēm un vispārējiem kritērijiem, centrs to nodod organizācijai, kura informē pušu sanāksmi. Lēmumu iekļaut teritoriju VRĪAT sarakstā līgumslēdzējas puses pieņem vienprātīgi, tās arī apstiprina šajā teritorijā veicamos apsaimniekošanas pasākumus.

5. Puses, kas ierosina iekļaut teritoriju sarakstā, īsteno dabas aizsardzības un saglabāšanas pasākumus, kuri norādīti priekšlikumos saskaņā ar šā panta 3. punktu. Līgumslēdzējas puses apņemas ievērot šādi izstrādātos nosacījumus. Centrs informē kompetentās starptautiskās organizācijas par VRĪAT sarakstu un par tajās veiktajiem pasākumiem.

6. Puses var pārskatīt VRĪAT sarakstu. Šim nolūkam centrs sagatavo ziņojumu.

10. pants

Izmaiņas VRĪAT statusā

Lēmumu par VRĪAT robežu vai juridiskā statusa izmaiņām, kā arī par teritorijas daļēju vai pilnīgu svītrošanu no saraksta pieņem tikai svarīgu iemeslu dēļ, ņemot vērā vides saglabāšanas nepieciešamību un to, ka ir jāievēro šajā protokolā noteiktās saistības un procedūra, kas ir līdzīga procedūrai, kura jāievēro, izveidojot VRĪAT un iekļaujot to sarakstā.

III DAĻA

SUGU AIZSARDZĪBA UN SAGLABĀŠANA

11. pants

Valstu veicamie pasākumi sugu aizsardzībai un saglabāšanai

1. Puses apsaimnieko augu un dzīvnieku sugas, lai tām nodrošinātu pieņemamus aizsardzības apstākļus.
2. Zonās, uz kurām attiecas pušu suverenitāte vai valsts jurisdikcija, tās apseko izmirstošās vai apdraudētās augu un dzīvnieku sugas, sagatavo to sarakstus un piešķir tām aizsargājamās sugas statusu. Puses reglamentē un vajadzības gadījumā aizliedz darbības veidus, kas nelabvēlīgi ietekmē šādas sugas vai to dabisko vidi, veic apsaimniekošanu, plānošanu un citus pasākumus, kas nodrošina šīm sugām pienācīgus aizsardzības apstākļus.
3. Attiecībā uz aizsargājamām dzīvnieku sugām puses veic uzraudzību un vajadzības gadījumā aizliedz:
 - a) sagūstīt, piesavināties vai nogalināt (ciktāl iespējams, arī netīši sagūstīt, piesavināties vai nogalināt), pārdot peļņas gūšanai, pārvadāt un izstādīt komerciāliem mērķiem šo sugu īpatņus, olas, sastāvdaļas vai produktus;
 - b) ciktāl iespējams, traucēt savvaļas dzīvniekus, jo īpaši vairošanās, mazuļu attīstības vai migrācijas laikā, kā arī citos bioloģiski kritiskos laika posmos.
4. Papildus iepriekšējā punktā paredzētajiem pasākumiem puses saskaņo savu darbību, veicot divpusējus vai daudzpusējus pasākumus, vajadzības gadījumā noslēdzot arī vienošanās tādu migrējošo sugu aizsardzībai un atveseļošanai, kuru areāls iesniedzas teritorijā, uz ko attiecas šis protokols.
5. Attiecībā uz aizsargājamām augu sugām šo augu sastāvdaļām un produktiem, puses reglamentē un vajadzības gadījumā aizliedz jebkādā veidā tos iznīcināt un aiztikt, arī plūkt, lasīt, cirst, izņemt

kopā ar saknēm, piesavināties, pārdot peļņas gūšanai vai pārvadāt un izstādīt komerciāliem mērķiem šādu sugu augus.

6. Puses izstrādā un apstiprina pasākumus un plānus attiecībā uz *ex situ* pavairošanu, proti, aizsargājamo dzīvnieku pavairošanu nebrīvīvē un aizsargājamo augu audzēšanu.

7. Puses tieši vai ar centra starpniecību cenšas apspriesties ar valstīm, kuras nav šā protokola līgumslēdzēja puses, lai saskaņotu savu darbību, kas vērsta uz izmirstošo vai apdraudēto sugu apsaimniekošanu un aizsardzību.

8. Puses paredz nelikumīgi izvestu vai turētu aizsargājamo sugu atdošanu, ja tas ir iespējams. Puses gādā par šādu īpatņu reintrodukciju to dabiskajā vidē.

12. pants

Sadarbības pasākumi sugu aizsardzībai un saglabāšanai

1. Puses apstiprina sadarbības pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt un saglabāt šā protokola pielikumos minētos augus un dzīvniekus, kas iekļauti izmirstošo vai apdraudēto sugu sarakstā un to sugu sarakstā, kuru izmantošana tiek reglamentēta.
2. Puses nodrošina maksimāli iespējamo aizsardzību un atveseļošanu pielikumā minētajām dzīvnieku un augu sugām, kas iekļauti izmirstošo vai apdraudēto sugu sarakstā, apstiprinot valsts mēroga pasākumus, kuri paredzēti šā protokola 11. panta 3. un 5. punktā.
3. Puses aizliedz iznīcināt un nodarīt kaitējumu to pielikumā minēto sugu dabiskajai videi, kuras iekļautas izmirstošo vai apdraudēto sugu sarakstā, kā arī izstrādā un īsteno rīcības plānus to saglabāšanai vai atveseļošanai. Tās turpina sadarbību, īstenojot jau agrāk pieņemtos attiecīgos rīcības plānus.
4. Puses, sadarbojoties ar kompetentajām starptautiskajām organizācijām, veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu pielikumā minēto sugu saglabāšanu, kas iekļautas to sugu sarakstā, kuru izmantošana ir reglamentēta, tajā pašā laikā atļaujot un reglamentējot šo sugu izmantošanu, lai tām nodrošinātu pienācīgus aizsardzības apstākļus.
5. Ja izmirstošās vai apdraudētās sugas izplatības areāls atrodas abpus valsts robežai vai abpus atsevišķu teritoriju un apgabalu robežai, uz kuriem attiecas divu šā protokola līgumslēdzēja pušu suverenitāte vai valsts jurisdikcija, šīs puses sadarbojas, lai panāktu šo sugu aizsardzību un saglabāšanu, un, ja vajadzīgs, arī to atveseļošanu.
6. Ja nepastāv citi pieņemami risinājumi un atbrīvojums nekaitē populācijas vai jebkuras citas sugas izdzīvošanai, puses var paredzēt atbrīvojumu no aizliegumiem, kas noteikti sakarā ar pielikumos minēto sugu aizsardzību, ņemot vērā zinātnes, izglītības vai

apsaimniekošanas mērķus, kuri nepieciešami sugu izdzīvošanas nodrošināšanai vai ievērojama kaitējuma novēršanai. Par šādiem atbrīvojumiem paziņo līgumslēdzējam pusēm.

13. pants

Alohtonu vai ģenētiski modificētu sugu ieviešana

1. Puses veic visus nepieciešamos pasākumus, lai uzraudzītu alohtonu vai ģenētiski modificētu sugu apzinātu ieviešanu vai to netīšu nokļūšanu dabas pamatnes teritorijās, un aizliedz ievest sugas, kas var nodarīt kaitējumu ekosistēmām, biotopiem vai citām sugām teritorijās, uz kurām attiecas šis protokols.

2. Puses cenšas īstenot visus iespējamus pasākumus, lai izskaustu jau agrāk ievestas sugas, ja šīs sugas, pēc zinātnieku atzinuma, nodara vai var nodarīt kaitējumu ekosistēmām, biotopiem vai citām sugām teritorijā, uz kuru attiecas šis protokols.

IV DAĻA

NOTEIKUMI, KAS SKAR TERITORIJAS UN SUGAS

14. pants

Pielikumu grozījumi

1. Izdarot grozījumus šā protokola pielikumos, ievēro Konvencijas 17. pantā norādītās procedūras.

2. Visus ierosinātos grozījumus, ko iesniedz izskatīšanai līgumslēdzēju pušu sanāksmē, iepriekš izvērtē valstu koordinācijas centru sanāksmē.

15. pants

Uzskaitījumi

Katra puse sagatavo izsmēlošus uzskaitījumus, kur iekļauj:

- tās suverenitātei vai jurisdikcijai pakļautās teritorijas, kurās ir sastopamas retas vai nenoturīgas ekosistēmas, kas kalpo par bioloģiskās daudzveidības avotu un ir ļoti nozīmīgas izmirstošu vai apdraudētu sugu saglabāšanai;
- izmirstošas vai apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas.

16. pants

Pamatnostādnes un vienoti kritēriji

Puses izstrādā:

- vienotus kritērijus, kuri jāievēro, izvēloties aizsargājamās jūras un piekrastes teritorijas iekļaušanai VRIAT sarakstā, kas pievienots šim protokolam;
- vienotus kritērijus turpmākai sugu iekļaušanai pielikumos;
- pamatnostādnes īpaši aizsargājamo teritoriju izveidei un apsaimniekošanai.

Kritērijus un pamatnostādnes, kas minētas b) un c) apakšpunktā, var grozīt pušu sanāksmē pēc vienas vai vairāku pušu priekšlikuma.

17. pants

Ietekmes uz vidi novērtējums

Plānošanas gaitā, pirms pieņemt lēmumu par rūpnieciskiem un citiem projektiem un darbības veidiem, kas var ievērojami ietekmēt aizsargājamās teritorijas, sugas un to dabisko vidi, puses novērtē un ņem vērā aplūkojamo projektu un darbības veidu iespējamās tiešās vai netiešās, tūlītējās vai ilglaicīgās sekas, arī to kumulatīvo iedarbību.

18. pants

Tradicionālo darbības veidu saskaņošana

1. Izstrādājot aizsardzības pasākumus, puses ņem vērā vietējo iedzīvotāju tradicionālos darbības veidus iztikas nodrošināšanai un kultūras jomā. Tās, ciktāl nepieciešams, paredz izņēmumus saskaņā ar šīm vajadzībām. Šim nolūkam paredzētie izņēmumi nedrīkst:

- apdraudēt ar šo protokolu aizsargājamo ekosistēmu saglabāšanu vai bioloģiskos procesus, kas palīdz saglabāt minētās ekosistēmas;
- būt par iemeslu tam, kas sāk izzust vai krasi samazināties to īpatņu skaits, kuri veido augu un dzīvnieku populācijas vai sugas, jo īpaši izmirstošas, apdraudētas, migrējošas vai endēmas sugas.

2. Puses, kas paredz atkāpes no aizsardzības pasākumiem, attiecīgi informē līgumslēdzējas puses.

19. pants

Informācijas izziņošana, sabiedrības informētība un izglītošana

1. Puses pienācīgi izziņo informāciju par īpaši aizsargājamo teritoriju izveidi, to robežām, spēkā esošajiem noteikumiem, kā arī par aizsargājamo sugu, to biotopu noteikšanu un spēkā esošajiem noteikumiem.

2. Puses cenšas informēt sabiedrību par īpaši aizsargājamo teritoriju un sugu nozīmi un svarīgumu, kā arī par zinātnes faktiem saistībā ar dabas aizsardzību un citiem jautājumiem. Šādai informācijai jāieņem pienācīga vieta izglītības programmās. Puses arī cenšas veicināt sabiedrības un dabas aizsardzības organizāciju līdzdalību pasākumos, kas nepieciešami attiecīgo teritoriju un sugu aizsardzībai, tostarp ietekmes uz vidi novērtējumā.

20. pants

Zinātniskā, tehniskā un pārvaldības izpēte

1. Puses sekmē zinātniski tehnisko pētījumu attīstību sakarā ar šā protokola mērķiem. Tās arī sekmē pētījumu attīstību sakarā ar īpaši aizsargājamo teritoriju ilgtspējīgu izmantošanu un aizsargājamo sugu apsaimniekošanu.

2. Nosakot, plānojot un īstenojot zinātniski tehniskos pētījumus un pārvaldības programmas, kas vajadzīgas aizsargājamo teritoriju un sugu noteikšanai un pārraudzībai, kā arī to pasākumu efektivitātes novērtēšanai, kurus veic, lai īstenotu apsaimniekošanas un atveseļošanas plānus, puses vajadzības gadījumā apspriežas savā starpā un ar kompetentajām starptautiskajām organizācijām.

3. Puses tieši vai ar centra starpniecību apmainās ar zinātniski tehnisko informāciju par esošajām un paredzētajām pētniecības un pārraudzības programmām un to rezultātiem. Tās dara visu iespējamo, lai saskaņotu savas pētniecības un pārraudzības programmas, un cenšas skaidri formulēt vai standartizēt attiecīgās procedūras.

4. Attiecībā uz zinātniski tehniskajiem pētījumiem puses galveno uzmanību pievērš VRĪAT un sugām, kas norādītas šā protokola pielikumos.

21. pants

Savstarpējā sadarbība

1. Puses tieši vai ar centra un attiecīgo starptautisko organizāciju palīdzību izstrādā sadarbības programmas, lai koordinētu īpaši aizsargājamo teritoriju izveidi, saglabāšanu, plānošanu un apsaimniekošanu, kā arī aizsargājamo sugu atlasīšanu, apsaimniekošanu un saglabāšanu. Tās regulāri apmainās ar informāciju par aizsargājamo teritoriju un sugu īpatnībām, dalās gūtajā pieredzē un pārrunā radušās problēmas.

2. Tiklīdz iespējams, puses paziņo pārējām pusēm, valstīm, kuras tas var skart, un centram par apstākļiem, kas var apdraudēt īpaši aizsargājamo teritoriju ekosistēmas vai aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu izdzīvošanu.

22. pants

Savstarpējā palīdzība

1. Izstrādājot, finansējot un īstenojot savstarpējās palīdzības programmas un palīdzības programmas jaunattīstības valstīm, kuras izteikušas tādu nepieciešamību sakarā ar šā protokola īstenošanu, puses savā starpā sadarbojas tieši vai ar centra un attiecīgo starptautisko organizāciju palīdzību.

2. Šīs programmas paredz sabiedrības izglītošanu vides jautājumos, zinātniskā, tehniskā un administratīvā personāla apmācību, zinātniskos pētījumus, vajadzīgo iekārtu iegādi, izmantošanu, projektēšanu un izstrādāšanu, kā arī tehnoloģiju tālāku nodošanu ar izdevīgiem noteikumiem, par kuriem attiecīgajām pusēm savstarpēji jāvienojas.

3. Savstarpējās palīdzības jautājumos puses galveno uzmanību pievērš VRĪAT un sugām, kas norādītas šā protokola pielikumos.

23. pants

Pušu ziņojumi

Pušu kārtējā sanāksmē tās iesniedz ziņojumu par šā protokola īstenošanu, kurā cita starpā norāda:

- VRĪAT sarakstā iekļauto teritoriju statusu un stāvokli;
- jebkuras izmaiņas sakarā ar VRĪAT robežām vai šo teritoriju un aizsargājamo sugu juridisko statusu;
- iespējamus izņēmumus, kas pieļaujami saskaņā ar šā protokola 12. un 18. pantu.

V DAĻA

NOTEIKUMI PAR IESTĀDĒM

24. pants

Valstu koordinācijas centri

Katra puse izraugās valsts koordinācijas centru, kas nodrošina sakarus ar centru tehnikas un zinātnes jautājumos saistībā ar šā protokola īstenošanu. Valstu koordinācijas centri regulāri sanāk, lai veiktu no šā protokola izrietošās funkcijas.

25. pants

Koordinācija

1. Organizācijas pienākums ir koordinēt šā protokola īstenošanu. Šim nolūkam tā saņem atbalstu no centra, kam tā var uzticēt šādas funkcijas:

- a) sadarbībā ar kompetentajām starptautiskajām, starpvaldību un nevalstiskajām organizācijām palīdzēt pusēm:
 - izveidot un apsaimniekot īpaši aizsargājamās teritorijas, uz kurām attiecas šis protokols,
 - īstenot tehnisko un zinātnisko pētījumu programmas, kas paredzētas šā protokola 20. pantā,
 - nodrošināt pušu zinātniskās un tehniskās informācijas apmaiņu, kas paredzēta šā protokola 20. pantā,
 - sagatavot īpaši aizsargājamo teritoriju un sugu apsaimniekošanas plānus,
 - izstrādāt sadarbības programmas saskaņā ar šā protokola 21. pantu,
 - sagatavot mācību materiālus, kas paredzēti dažādām grupām;
- b) valstu koordinācijas centru sanāksmju sasaukšana un organizēšana un sekretariāta pakalpojumu nodrošināšana;
- c) ieteikumu formulēšana attiecībā uz pamatnostādnēm un vienotiem kritērijiem saskaņā ar protokola 16. pantu;
- d) īpaši aizsargājamo teritoriju, aizsargājamo sugu un citu šajā protokolā paredzēto datu bāžu izveide un atjaunināšana;
- e) ziņojumu un tehnisko pētījumu sagatavošana, ja tas nepieciešams šā protokola īstenošanai;

- f) apmācību programmu izstrādāšana un īstenošana, kas minēta 22. panta 2. punktā;
- g) sadarbība ar reģionālajām un starptautiskajām valsts un nevalstiskajām organizācijām, kas atbild par teritoriju un sugu aizsardzību, vienlaikus ievērojot katras organizācijas specifiku un izvairoties no darbības dublēšanas;
- h) tam noteikto funkciju pildīšana, ko paredz saskaņā ar šo protokolu pieņemtie rīcības plāni;
- i) jebkuru citu funkciju pildīšana, ko tam uzticējušas puses.

26. pants

Pušu sanāksmes

1. Šā protokola pušu kārtējās sanāksmes rīko saistībā ar Konvencijas līgumslēdzēju pušu kārtējām sanāksmēm, kuras tiek sasauktas saskaņā ar Konvencijas 14. pantu. Puses var arī sasaukt ārkārtas sanāksmes saskaņā ar minēto pantu.

2. Šā protokola līgumslēdzēju pušu sanāksmes galvenokārt rīko ar mērķi:

- a) sekot līdzi šā protokola īstenošanai;
- b) pārraudzīt organizācijas un centra darbu saistībā ar šā protokola īstenošanu un nodrošināt pareizu ievirzi to darbībai;
- c) izvērtēt, cik iedarbīgi ir pieņemtie teritoriju un sugu pārraudzības un aizsardzības noteikumi, un noskaidrot, vai būtu jāveic arī citi pasākumi, proti, jāgroza protokols un tā pielikumi vai jāizstrādā jauni pielikumi;
- d) apstiprināt pamatnostādnes un vienotus kritērijus, kas paredzēti šā protokola 16. pantā;
- e) izvērtēt ziņojumus, ko iesniegušas puses saskaņā ar šā protokola 23. pantu, kā arī jebkuru citu ar tiem saistīto informāciju, kuru puses nodod ar centra starpniecību;
- f) sniegt pusēm ieteikumus par pasākumiem, kuri tām jāapstiprina sakarā ar šā protokola īstenošanu;
- g) izskatīt valstu koordinācijas centru sanāksmju ieteikumus saskaņā ar šā protokola 24. pantu;
- h) lemt par teritorijas iekļaušanu VRIĀT sarakstā saskaņā ar šā protokola 9. panta 4. punktu;
- i) vajadzības gadījumā izskatīt jebkuru citu jautājumu saistībā ar šo protokolu;

j) pārrunāt un izvērtēt izņēmumus, ko puses pieļauj saskaņā ar šā protokola 12. un 18 pantu.

30. pants

Ratifikācija, pieņemšana vai apstiprināšana

VI DAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

Šo protokolu ratificē, pieņem vai apstiprina. Ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas dokumentu nodod glabāšanā Spānijas valdībai, kas uzņemas deponētāra funkcijas.

27. pants

Protokola ietekme uz valstu tiesību aktiem

31. pants

Šā protokola noteikumi neierobežo pušu tiesības pieņemt stingrākus noteikumus saistībā ar šā protokola īstenošanu.

Pievienšanās protokolam

28. pants

Sākot no 1996. gada 10. jūnija, šim protokolam var pievienoties jebkura valsts vai reģionālais ekonomiskais grupējums, kas ir Konvencijas līgumslēdzēja puse.

Attiecības ar trešām personām

1. Puses aicina valstis, kas nav protokola līgumslēdzējas puses, un starptautiskas organizācijas uz sadarbību šā protokola īstenošanai.

32. pants

2. Puses, ievērojot starptautiskās tiesības, apņemas pieņemt attiecīgus tiesību aktus, lai nodrošinātos pret jebkuru darbību, kas ir pretrunā šā protokola principiem vai mērķiem.

Stāšanās spēkā

29. pants

1. Šis protokols stājas spēkā 30. dienā pēc sestā ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās dokumenta deponēšanas saistībā ar šo protokolu.

Parakstīšana

Konvencijas līgumslēdzējas puses var parakstīt šo protokolu 1995. gada 10. jūnijā Barselonā vai no 1995. gada 11. jūnija līdz 1996. gada 10. jūnijam Madridē.

2. Sākot no tā spēkā stāšanās dienas, šis protokols aizstāj 1982. gada Protokolu par Vidusjūras reģiona īpaši aizsargājamām teritorijām un reglamentē šo abu dokumentu līgumslēdzēju pušu savstarpējās attiecības.

To apliecinot, attiecīgi pilnvarotas personas ir parakstījušas šo protokolu.

Sagatavots 1995. gada 10. jūnijā Barselonā vienā eksemplārā arābu, angļu, franču un spāņu valodā, to var parakstīt jebkura Konvencijas līgumslēdzēja puse, visi četri teksti ir vienlīdz autentiski.

I PIELIKUMS

VIENOTI KRITĒRIJI AIZSARGĀJAMO JŪRAS UN PIEKRASTES TERITORIJU NOTEIKŠANAI UN IEKĻĀUŠANAI VRĪAT SARAKSTĀ

A. VISPĀRĒJI PRINCIPI

Sagatavojot VRĪAT sarakstu, līgumslēdzējas puses apņemas savā darbībā vadīties pēc tālāk norādītajiem vispārējiem principiem.

- a) Dabas mantojuma saglabāšana ir galvenais mērķis, kas jāņem vērā VRĪAT noteikšanā. Citu mērķu sasniegšana, piemēram, kultūras mantojuma saglabāšana un zinātniskās pētniecības, izglītības, līdzdalības, sadarbības veicināšana VRĪA teritorijā ir ļoti vēlama, un tas ir papildu arguments par labu tās iekļaušanai sarakstā, ciktāl tas sakrīt ar dabas aizsardzības mērķiem.
- b) Sarakstā iekļaujamo teritoriju kopskaitam un katras puses iekļaušanai sarakstā piedāvāto teritoriju skaitam nav paredzēti ierobežojumi. Puses tomēr ir vienprātis, ka teritorijas jāizraugās, pamatojoties uz zinātnes atzinumiem, un tās jāiekļauj sarakstā atkarībā no to īpašībām; tādējādi tām jāatbilst protokolā izklāstītajām prasībām un šeit noteiktajiem kritērijiem.
- c) Sarakstā iekļautajām VRĪAT ģeogrāfiski jāaptver viss Vidusjūras reģions un jāatspoguļo tā bioloģiskā daudzveidība. Tālab sarakstā jāiekļauj pēc iespējas lielāku skaitu dažādu biotopu un ekosistēmu tipu.
- d) VRĪA teritoriju tīklam Vidusjūras reģionā ir jānodrošina dabas [un kultūras] mantojuma efektīva aizsardzība. Šā mērķa sasniegšanai puses veicina divpusēju un daudzpusēju sadarbību dabas pamatnes teritoriju saglabāšanā un apsaimniekošanā, proti, izveidojot pārrobežu VRĪAT.
- e) Ir iecerēts, ka VRĪAT sarakstā iekļautās teritorijas kalpos kā piemērs un paraugs tam, kā jāaizsargā reģiona dabas mantojums. Tālab puses gādā par to, lai sarakstā iekļautajām teritorijām tiktu nodrošināts piemērots juridiskais statuss, aizsardzības pasākumi un apsaimniekošanas paņēmieni.

B. VISPĀRĒJĀS PAZĪMES, KAS RAKSTURO VRĪAT SARAKSTĀ IEKĻAUJAMĀS TERITORIJAS

1. Lai teritoriju iekļautu VRĪAT sarakstā, tai jāatbilst vismaz vienam no vispārējiem kritērijiem, kas noteikti protokola 8. panta 2. punktā. Atsevišķos gadījumos viena teritorija var vienlaikus atbilst vairākiem vispārējiem kritērijiem, kas šādos apstākļos liecina tikai par labu tās iekļaušanai sarakstā.
2. Augsts novērtējums reģiona mērogā ir viens no pamatnosacījumiem teritorijas iekļaušanai VRĪAT sarakstā. Novērtējot teritorijas nozīmīgumu Vidusjūras reģiona mērogā, ir jāizmanto šādi kritēriji.
 - a) *Tās unikālās īpašības*

Teritorijā ir sastopamas unikālas vai retas ekosistēmas un retas vai endēmas sugas.
 - b) *Savdabīgā daba*

Teritorijā novēro ļoti raksturīgus ekoloģiskos procesus, biocenozes vai biotopus un citas dabas īpatnības. Teritorijas savdabīgums ir atkarīgs no tā, cik plaši tajā pārstāvēts kāds biotopu tips, ekoloģiskais process, biocenoze, fiziogrāfiskā pazīme vai cita dabas īpatnība.
 - c) *Daudzveidība*

Teritorijai piemīt liela sugu, biocenožu, biotopu vai ekosistēmu daudzveidība.
 - d) *Neskartā daba*

Teritorijā plaši saglabājusies neskarta daba, jo nepastāv cilvēku radīti traucējoši un postoši faktori vai to līmenis ir visai zems.
 - e) Tajā sastopami biotopi, kam ir izšķiroša nozīme izmirstošu, apdraudētu vai endēmu sugu izdzīvošanā.

f) *Savdabīgā kultūrvidē*

Augsts teritorijas novērtējums tās raksturīgā kultūras mantojuma dēļ, jo tajā piekopj videi nekaitīgus, ar dabu saistītus tradicionālos darbības veidus, kas nodrošina vietējo iedzīvotāju labklājību.

3. Lai iekļautu VRĪAT sarakstā teritoriju, kas ir interesanta no zinātnes, izglītības vai estētikas viedokļa, tajā attiecīgi jāveic īpaši nozīmīgi pētījumi dabas zinību jomā vai vides izglītības un dabas apzināšanas pasākumi, vai tajā jābūt neatkarīgai dabas īpatnībām, cietzemes vai jūras ainavām.
4. Bez pamatkritērijiem, kas noteikti protokola 8. panta 2. punktā, ir jāapsver vesela virkne citu īpatnību un faktoru, kas runā par labu teritorijas iekļaušanai sarakstā. Tie var būt šādi:
 - a) pastāvošie draudi, ka var pasliktināties teritorijas ekoloģiskais, bioloģiskais, estētiskais vai kultūrvēsturiskais novērtējums;
 - b) plašas sabiedrības, jo īpaši vietējo kopienu, iesaistīšana un aktīva līdzdalība teritorijas plānošanā un apsaimniekošanā;
 - c) tādas organizācijas pastāvēšana, kas pārstāv ar šo teritoriju saistīto sabiedrību, profesionālās, nevalstiskās aprindas un zinātnieku aprindas;
 - d) noturīgas attīstības iespējamība šajā teritorijā;
 - e) pastāv komplekssais piekastes apsaimniekošanas plāns Konvencijas 4. panta 3. punkta e) apakšpunkta nozīmē.

C. JURIDISKAIS STATUSS

1. Visām teritorijām, kuras būtu iekļaujamas VRĪAT sarakstā, ir jāpiešķir juridiskais statuss, kas tām nodrošina efektīvu ilglaicīgu aizsardzību.
2. Lai iekļautu VRĪAT sarakstā teritoriju, uz kuru attiecas puses suverenitāte vai jurisdikcija un kura atrodas zonā ar jau noteiktām robežām, tai jāpiešķir aizsargājamās teritorijas statuss, ko atzīst attiecīgā puse.
3. Ja teritorija daļēji vai pilnīgi atrodas tālējūrā vai zonā, kurai vēl nav noteiktas valsts suverenitātes vai jurisdikcijas robežas, tās juridisko statusu, apsaimniekošanas plānu, veicamos pasākumus un citus protokola 9. panta 3. punktā paredzētos faktorus savā priekšlikumā tās iekļaušanai VRĪAT sarakstā nodrošina attiecīgās kaimiņos esošās puses.

D. AIZSARDZĪBAS, PLĀNOŠANAS UN APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI

1. Dokumentos, kas attiecas uz katru teritoriju, skaidri jādefinē dabas aizsardzības un apsaimniekošanas mērķi, un tie kalpo par pamatu, izvērtējot pieņemto tiesību aktu piemērotību un to īstenošanas efektivitāti VRĪAT saraksta pārskatīšanā.
2. Katrai teritorijai jāpieņem pienācīgi aizsardzības, plānošanas un apsaimniekošanas pasākumi, lai īstermiņā un ilgtermiņā sasniegtu teritorijai noteiktos dabas aizsardzības un pārvaldīšanas mērķus, īpaši ņemot vērā pastāvošo apdraudējumu.
3. Aizsardzības, plānošanas un apsaimniekošanas pasākumiem jāpamato ar katrai teritorijai raksturīgo dabiskās vides elementu, kā arī sociālekonomisko un kultūrvēsturisko faktoru pienācīgām zināšanām. Ja pietrūkst pamatzināšanu, jāizstrādā programma trūkstošo datu un ziņu iegūšanai par teritoriju, kuru ierosina iekļaut VRĪAT sarakstā.
4. Dokumentos, kas attiecas uz katru konkrētu teritoriju, skaidri jāformulē kompetences un pienākumu sadale attiecībā uz dabas aizsardzības pasākumu administrēšanu un izpildi teritorijās, kuras piedāvātas iekļaušanai VRĪAT sarakstā.
5. Attiecībā uz katras aizsargājamās teritorijas savdabīgumu VRĪAT aizsardzības pasākumos jāņem vērā šādi pamatjautājumi:
 - a) stingrākas kontroles ieviešana attiecībā uz apkārtējās vides piesārņošanu ar atkritumiem un citām vielām, kas var tieši vai netieši kaitēt īpaši aizsargājamās teritorijas veselumam;

- b) stingrākas kontroles nodrošināšana attiecībā uz citu sugu ieviešanu vai atkārtotu ieviešanu šajā teritorijā;
 - c) jebkuras darbības vai rīcības reglamentēšana, ja tā var nodarīt kaitējumu vai citādi skart sugas, vai apdraudēt ekosistēmu un sugu aizsargātības stāvokli, kā arī kaitēt dabas, kultūrvides vai estētiskajām īpatnībām šajā teritorijā;
 - d) reglamentējošie noteikumi, ko piemēro apkārtējās zonās ap šo teritoriju.
6. Lai teritoriju iekļautu VRĪAT sarakstā, tajā jābūt pārvaldes institūcijai, kam piešķirtas pietiekamas pilnvaras, kā arī līdzekļi un cilvēkresursi, kuri ļautu novērst un/vai uzraudzīt tādas darbības veidus, kas var būt pretrunā aizsargājamās teritorijas mērķiem.
 7. Lai teritoriju iekļautu VRĪAT sarakstā, ir jāizstrādā tās apsaimniekošanas plāns. Galvenie apsaimniekošanas plāna nosacījumi jāizstrādā jau teritorijas iekļaušanas brīdī, un tie nekavējoties jāpiemēro. Trīs gadu laikā pēc teritorijas iekļaušanas sarakstā, jānāk klajā ar sīki izstrādātu apsaimniekošanas plānu. Ja šis pienākums netiek izpildīts, teritoriju svītro no saraksta.
 8. Lai teritoriju iekļautu VRĪAT sarakstā, ir jāizstrādā tās uzraudzības programma. Šī programma paredz vairāku nozīmīgu rādītāju noteikšanu un uzraudzību šajā teritorijā, kas ļauj novērtēt tās stāvokli un attīstību, kā arī veikto aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti, lai tos varētu vajadzības gadījumā precizēt. Šim nolūkam uzdod veikt vajadzīgo turpmāko izpēti.
-

II PIELIKUMS

IZMIRSTOŠAS VAI APDRAUDĒTAS SUGAS

Magnoliophyta (segsēkļu nodalījums)

Posidonia oceanica
Zostera marina
Zostera noltii

Chlorophyta (zaļāļģu nodalījums)

Caulerpa ollivieri

Phaeophyta (brūnāļģu nodalījums)

Cystoseira amentacea (tostarp var. *stricta* un var. *spicata*)
Cystoseira mediterranea
Cystoseira sedoides
Cystoseira spinosa (tostarp *C. adriatica*)
Cystoseira zosteroides
Laminaria rodriguezii

Rhodophyta (sārtaļģu nodalījums)

Goniolithon byssoides
Lithophyllum lichenoides
Ptilophora mediterranea
Schimmelmannia shousboei

Porifera (sūkļi)

Asbestopluma hypogea
Aplysina sp. plur.
Axinella cannabina
Axinella polypoides
Geodia cydonium
Ircinia foetida
Ircinia pipetta
Petrobiona massiliana
Tethya sp. plur.

Cnidaria (zarndobumaiņi)

Astroides calycularis
Errina aspera
Gerardia savaglia

Echinodermata

Asterina pancerii
Centrostephanus longispinus
Ophidiaster ophidianus

Bryozoa (sūneņi)

Hornera lichenoides

Mollusca (gliemji)

Ranella olearia (= *Argobuccinum olearium* = *A. giganteum*)
Charonia lampas (= *Ch. rubicunda* = *Ch. nodifera*)
Charonia tritonis (= *Ch. seguenziae*)
Dendropoma petraeum
Erosaria spurca
Gibbula nivosa
Lithophaga lithopaga
Luria lurida (= *Cypraea lurida*)

Mitra zonata
Patella ferruginea
Patella nigra
Pholas dactylus
Pinna nobilis
Pinna rudis (= *P. perula*)
Schilderia achatidea
Tonna galea
Zonaria pyrum

Crustacea (vēžveidīgie)

Ocypode cursor
Pachylasma giganteum

Pisces (zivis)

Acipenser naccarii
Acipenser sturio
Aphanius fasciatus
Aphanius iberus
Cetorhinus maximus
Carcharodon carcharias
Hippocampus ramulosus
Hippocampus hippocampus
Huso huso
Lethenteron zanandreae
Mobula mobular
Pomatoschistus canestrinii
Pomatoschistus tortonesei
Valencia hispanica
Valencia letourneuxi

Rāpuļi

Caretta caretta
Chelonia mydas
Dermodochelys coriacea
Eretmodochelys imbricata
Lepidochelys kempii
Trionyx triunguis

Aves (putni)

Pandion haliaetus
Calonectris diomedea
Falco eleonorae
Hydrobates pelagicus
Larus audouinii
Numenius tenuirostris
Phalacrocorax aristotelis
Phalacrocorax pygmaeus
Pelacanus onocrotalus
Pelecanus crispus
Phoenicopterus ruber
Puffinus yelkouan
Sterna albifrons
Sterna bengalensis
Sterna sandvicensis

Mammalia (zīdītāji)*Balaenoptera acutorostrata**Balaenoptera borealis**Balaenoptera physalus**Delphinus delphis**Eubalaena glacialis**Globicephala melas**Grampus griseus**Kogia simus**Megaptera novaeangliae**Mesoplodon densirostris**Monachus monachus**Orcinus orca**Phocoena phocoena**Physeter macrocephalus**Pseudorca crassidens**Stenella coeruleoalba**Steno bredanensis**Tursiops truncatus**Ziphius cavirostris*

III PIELIKUMS

SUGAS, KURU IZMANTOŠANA IR REGLAMENTĒTA

Porifera (sūkli)

Hippospongia communis
Spongia agaricina
Spongia officinalis
Spongia zimocca

Cnidaria (zarndobumaiņi)

Antipathes sp. plur.
Corallium rubrum

Echinodermata

Paracentrotus lividus

Crustacea (vēžveidīgie)

Homarus gammarus
Maja squinado
Palinurus elephas
Scyllarides latus
Scyllarus pigmaeus
Scyllarus arctus

Pisces (zivis)

Alosa alosa
Alosa fallax
Anguilla anguilla
Epinephelus marginatus
Isurus oxyrinchus
Lamna nasus
Lampetra fluviatilis
Petromyzon marinus
Prionace glauca
Raja alba
Sciaena umbra
Squatina squatina
Thunnus thynnus
Umbrina cirrosa
Xiphias gladius